

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 399/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza a zo sudcov Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť M. D., J. F., a mal. A. D., zastúpeného zákonným zástupcom M. D., právne zastúpených advokátkou JUDr. Jankou Chorvátovou, Advokátska kancelária, Antona Bernoláka 51, Žilina, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 40 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 120/09 a jeho rozsudkom z 29. júna 2012, ako aj vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP 114/2012 a jeho rozsudkom zo 16. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. D. a mal. A. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. novembra 2013 doručená sťažnosť M. D. (ďalej len „sťažovateľ“), a mal. A. D. (ďalej len „maloletý sťažovateľ“), zastúpeného zákonným zástupcom M. D. (spolu ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 , čl. 40 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), v spojení čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 120/09 a jeho rozsudkom z 29. júna 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), ako aj vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 40 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 dohovoru postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP 114/2012 a jeho rozsudkom zo 16. januára 2013 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 120/09 okresný súd o návrhu matky maloletého sťažovateľa na zvýšenie výživného na maloletého sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 20 P 120/09-164 z 20. apríla 2010, ktorým zaviazal sťažovateľa prispievať mesačne na výživu maloletého sťažovateľa pravidelnou sumou 250 € (ďalej len „bežné výživné“), z toho 200 € mal sťažovateľ platiť k rukám matky maloletého sťažovateľa a 50 € mal zasielať na účet maloletého sťažovateľa zriadený jeho matkou na tvorbu úspor. Okresný súd týmto rozsudkom súčasne povolil splácať sťažovateľovi dlžné výživné v mesačných splátkach po 30 € mesačne, z toho 20 € ako splátku na dlžné výživné a 10 € ako splátku dlžných úspor na účet maloletého sťažovateľa.

Proti označenému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 7 CoP 65/2010 z 10. novembra 2010 tak, že označený rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil najmä tým, že „*Okresný súd nedostatočne zistil*

skutkový stav veci a jeho rozhodnutie o zvýšení výživného je tak predčasné“, pričom v tejto súvislosti uložil okresnému súdu doplniť dokazovanie tak, aby pri skúmaní majetkových pomerov sťažovateľa boli zohľadnené aj jeho tzv. potenciálne príjmy, ktoré by mohol dosahovať, ako aj jeho podiel na priamom zabezpečovaní potrieb maloletého sťažovateľa. Krajský súd tiež uložil okresnému súdu, aby doplnil dokazovanie aj na strane matky maloletého sťažovateľa v tom smere, aby preukázala ako vynakladá prostriedky na výživné poskytované k jej rukám sťažovateľom na účely výchovy a výživy maloletého, keďže podľa zistenia krajského súdu matka odmietla hradiť maloletému sťažovateľovi náklady na jeho jazykové vzdelávanie, hoci finančné prostriedky na tento účel jej mal sťažovateľ poskytnúť, a napokon aby doplnil dokazovanie aj v súvislosti so zistením skutočných potrieb maloletého sťažovateľa.

Okresný súd po vrátení veci rozhodol vo veci opätovne rozsudkom č. k. 20 P 120/09-469 z 29. júna 2012, ktorým sťažovateľovi uložil povinnosť prispievať na bežné výživné maloletého sťažovateľa sumou mesačne 190 € a povolil mu splácať dlžné výživné v splátkach po 25 € mesačne spolu s bežným výživným, pričom vo zvyšku návrh matky maloletého sťažovateľa zamietol. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 CoP 114/2012 zo 16. januára 2013 potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu a v odvolaní nenapadnutej časti, t. j. v časti, v ktorej bol návrh matky zamietnutý, ho ponechal bez zmeny. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 3 Cdo 177/2013 zo 6. augusta 2013 tak, že sťažovateľom podané dovolanie odmietol ako neprípustné.

Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta arbitrárnosť záverov obsiahnutých v napadnutých rozsudkoch okresného súdu, ako aj krajského súdu, pričom jeho námietky smerujú najmä k porušeniu základného práva na zákonného sudcu v konaní pred okresným súdom, a k nedostatkom v dokazovaní vykonávanom v konaniach pred oboma všeobecnými súdmi. Podľa sťažovateľa totiž o úprave výživného k maloletému sťažovateľovi v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 20 P 120/09 konala a rozhodovala sudkyňa (JUDr. Marčeková), ktorú nemožno považovať za zákonnú sudkyňu, pretože podľa neho mala byť vec pridelená menovanej sudkyňi na základe písomnej žiadosti

matky maloletého sťažovateľa z 15. októbra 2007. Pokiaľ ide o nedostatky v dokazovaní v danej veci, sťažovateľ tvrdí, že okresný súd a stotožniac sa s ním aj krajský súd rozhodli na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Podľa sťažovateľa označené súdy neprihliadli na listinné dôkazy, ktoré si od neho vyžiadali sám okresný súd na pojednávaní 29. júna 2012 a ktoré sťažovateľ aj predložil (dôkazy o výdavkoch na maloletého, oznámenie o ukončení podnikania sťažovateľa a pod.). Okrem toho keďže tieto dôkazy neboli riadne žurnalizované v spise, ale mali byť len „zviazané“ a k spisu pripojené, sťažovateľ zastáva názor, že zákonní sudcovia tieto dôkazy neštudovali, a teda ich pri svojom rozhodovaní ani nezohľadnili. Podľa sťažovateľa okresný súd nevykonával náležité dokazovanie v súvislosti s vynakladaním súm výživného, ktoré na maloletého sťažovateľa poukazoval k rukám jeho matky, ktorá mala toto výživné zneužívať vo svoj osobný prospech, konkrétne okresný súd podľa neho neskúmal, prečo je na sporiacom účte maloletého sťažovateľa menšia finančná hotovosť než akú na tento účet poukázal sťažovateľ, pričom tento nedostatok nenapravil ani krajský súd. Napokon sťažovateľ namietal aj to, že predmetom dokazovania v danej veci nebola ani ním tvrdená nedostatočná starostlivosť matky o maloletého sťažovateľa, ktorá mu nemala zo sťažovateľom poskytovaných súm výživného poskytovať dostatočnú a jeho zdravotnému stavu adekvátnu výživu.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

„Porušenie práva sťažovateľov na rozhodovanie veci zákonným sudcom a právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie postupom aj rozhodnutiami napadnutých súdov je dané v tom, že:

- odvolací súd - Krajský súd v Žiline sa odmietol zaoberať zákonnosťou postupu Okresného súdu v Martine pri vydávaní preskúmaného rozhodnutia,

- odvolací súd - Krajský súd v Žiline nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, okrem iného tiež tým, že odobril stav, keď okresný súd rozhodoval na základe dôkazov, ktoré v čase jeho rozhodovania údajne podľa tvrdenia samotného Okresného súdu v Žiline neboli v súdnom spise. ...

Odôvodnenie napadnutých rozhodnutí tak krajského súdu ako i Okresného súdu v Martine sú podľa nášho názoru teda nedostatočné a arbitrárne, pretože hlavne krajský súd sa dôsledne nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa v časti odvolania, týkajúcej sa

nezažurnalizovaných listinných dôkazov, o ktorých v čase rozhodovania súdu prvého stupňa zjavne konajúca sudkyňa ani nevedela, že sú v spise, že súdy oboch stupňov nepostupovali dôsledne v zmysle zaväzujúceho právneho názoru z predchádzajúceho rozhodnutia súdu (o nevyhnutnosti vykonať ďalšie dokazovanie, o nutnosti vyzvať matku na preukázanie nakladania s úsporami mal. A., na jej preukázanie skutočného spotrebúvania výživného v záujme a na blaho mal. A., čo je zvýraznené podrobne v špecifikovanom skutkovom stave v čl. I. tejto sťažnosti. Podľa nášho názoru došlo v takej intenzite k zásahu do práva na spravodlivé súdne konanie, že napadnuté rozhodnutia tak krajského súdu ako i okresného súdu v Martine pri uplatnení ustanovení OSP neposkytujú v tejto veci jasnú odpoveď, ako súd komplexne zhodnotil dokazovanie, dôsledne zväžil zistený a preukázaný skutkový stav vo svojom odôvodnení v intenciách zákonnej aplikácie ustanovení OSP...“

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia žiadajú, aby po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Právo sťažovateľov na ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 16.1.2013 sp. zn. 7 CoP 114/2012-501 porušené bolo.

2. Právo sťažovateľov na ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu v Martine zo dňa 29. júna 2012 sp. zn. 20 P/120/2009-469 porušené bolo.

3. Právo sťažovateľa v rade 1/ na rozhodovanie vecí zákonným sudcom podľa čl. 48 ods. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky, rozsudkom a postupom Okresného súdu v Martine zo dňa 29. júna 2012 sp. zn. 20 P/120/2009-469 porušené bolo.

4. Právo sťažovateľa v rade 2/ na ochranu zdravia podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky, rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 16.1.2013 sp. zn. 7 CoP 114/2012-501 porušené bolo.

5. Právo sťažovateľa v rade 2/ na ochranu zdravia podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky, rozsudkom Okresného súdu v Martine zo dňa 29. júna 2012 sp. zn. 20P/120/2009-469 porušené bolo.

6. Právo sťažovateľa v rade 2/ na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti súdu podľa čl. 3 ods. 1 a právo na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa, rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 16.1.2013 sp. zn. 7 CoP 114/2012-501 porušené bolo.

7. Právo sťažovateľa v rade 2/ na zohľadnenie záujmu dieťaťa pri činnosti súdu podľa čl. 3 ods. 1 a právo na ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre blaho dieťaťa podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa, rozsudkom Okresného súdu v Martine zo dňa 29. júna 2012 sp. zn. 20 P/120/2009-469 porušené bolo.

8. Rozhodnutie Krajského súdu v Žiline zo dňa 16.1.2013 sp. zn. 7 CoP 114/2012-501 v spojení s rozhodnutím Okresného súdu v Martine zo dňa 29. júna 2012 sp. zn. 20P/120/2009-469 sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.

9. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva spravodlivé zadostučinenie za nametané porušenie jeho práv v sume 30 000 Eur sťažovateľovi v rade 1/ a v sume 2 000,- Eur sťažovateľovi v rade 2/.

10. Okresný súd v Martine je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu trov konania vo výške 275,94 € za dva právne úkony a režijný paušál... na účet právneho zástupcu... všetko v lehote do 15 dní odo dňa vydania nálezu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Vychádzajúc z petitu sťažnosti, predmetom konania pred ústavným súdom by malo byť posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 120/09 a jeho rozsudkom z 29. júna 2012 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP 114/2012 a jeho rozsudkom zo 16. januára 2013 mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy.

1. K namietanému porušeniu označených práv maloletého sťažovateľa

Vo vzťahu k maloletému sťažovateľovi ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (napr. I. ÚS 181/2012, II. ÚS 667/2013) konštatuje, že sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený advokátkou, nepreukázal (nedoložil) aktívnu legitimáciu maloletého sťažovateľa, ktorého by vzhľadom na stret jeho záujmov so záujmami rodičov (t. j. aj sťažovateľa ako jeho otca, pozn.) mal zastupovať kolízny opatrovník (a nie jeho otec, pozn.), pričom rovnaká výhrada sa týka aj okolnosti, že splnomocnenie pre advokáta v mene maloletého dieťaťa (maloletého sťažovateľa) by mal podpísať kolízny opatrovník, a nie otec (sťažovateľ) maloletého. Navyše (a predovšetkým) z priloženého splnomocnenia k sťažnosti zjavne vyplýva, že bolo udelené len sťažovateľom za neho samého, nie však za a v mene maloletého sťažovateľa, pričom v zmysle § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde kvalifikované splnomocnenie na zastupovanie (každého) sťažovateľa tvorí obligatórnu súčasť náležitostí každého návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia práv maloletého sťažovateľa odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 120/09 a jeho rozsudku z 29. júna 2012

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol sťažovateľ podať odvolanie, čo aj využil, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní v tejto časti sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa založenej na tvrdení, že v jeho veci rozhodovala na úrovni okresného súdu nezákonná sudkyňa, ústavný súd navyše zdôrazňuje, že námietku porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľ neuplatnil vo svojom odvolaní proti napadnutému rozsudku okresného súdu, a preto krajský súd v odvolacom konaní ani nemal dôvod sa s touto námietkou vysporadúvať, keďže sťažovateľ ju (v rozpore s princípom subsidiarity, pozn.) prvýkrát uplatnil až v konaní pred ústavným súdom. V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú

judikatúru, podľa ktorej v prípade, ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08).

3. K namietanému postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoP 114/2012 a jeho rozsudku zo 16. januára 2013

V súvislosti so sťažovateľom napádaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného uviedol:

„... Rozsudok okresného súdu je vecne správny.

Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil. Krajský súd sa stotožňuje s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia

Odvolať otca nie je dôvodné.

Väčšina odvolacích námietok otca smeruje k tvrdeniu o nedostatočnej starostlivosti o maloletého A. zo strany matky, nezabezpečovanie potrebnej zdravotnej starostlivosti s tým súvisiacej výživy, liekov a podobne súdov. Tieto skutočnosti sa stali už predmetom skúmania

súdov v iných právoplatne skončených konaniach, tak ako správne na tieto právoplatné rozhodnutia okresný súd poukázal v odôvodnení svojho rozsudku. Opakovane súdy konštatovali, že zo strany matky nebolo zistené zanedbávanie riadnej výchovy maloletého.

Predmetom daného konania je rozhodnutie o návrhu matky na zvýšenie výživného. Ako okresný súd správne uviedol, dôvodom zmeny už raz určeného výživného je podstatná zmena pomerov, ktorá nastala na strane maloletého alebo jeho rodičov. V danom prípade možno zhodne s vysloveným záverom okresného súdu konštatovať, že v danej veci takáto zmena pomerov nastala.

Okresný súd sa podrobne zaoberal odôvodnenými potrebami maloletého A. Kým v čase pôvodnej úpravy išlo o trojročné dieťa, v súčasnosti maloletý A. absolvuje povinnú školskú dochádzku v 1. stupni. V súvislosti s nástupom školskej dochádzky došlo k nárastu jeho potrieb, ktoré okresný súd správne zistil predovšetkým v súvislosti s potrebou zakupovať školské pomôcky a potreby, ako aj k nárastom výdavkov spojených s vyšším vekom dieťaťa, kedy sú prirodzene vyššie výdavky naj stravu, obliekanie, školské potreby a záujmovú činnosť. Okresný súd správne prihliadol aj na nárast životných nákladov vo všeobecnosti, na tuto skutočnosť, je súd povinný prihliadnúť s úradnej povinnosti.

Je nepochybné, že k zmene pomerov došlo aj na strane matky. Táto však zabezpečuje dieťaťu osobnú starostlivosť a bytovú potrebu, čo sú plnenia postavené na roveň finančnému plneniu. Napriek tomu, že na strane matky nastalo zvýšenie jej príjmu, matka má na rozdiel od otca ďalšiu vyživovaciu povinnosť k dcére N. Jej celkové majetkové pomery sú neporovnateľne horšie ako majetkovej pomery otca s prihliadnutím na vlastníctvo nehnuteľného majetku a hnutelných vecí väčšej hodnoty. Nemožno vychádzať len zo samotnej výšky príjmu, ale z celkovej komplexnej majetkovej situácie povinného rodiča.

Hoci na strane otca ako povinného rodiča nemožno konštatovať zvýšenie príjmu od času poslednej úpravy výživného, pokiaľ ide o schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca, súd vychádza z tzv. zásady potenciality príjmov povinného. Pri zhodnotení skutočných možností a schopností otca možno konštatovať, že je v jeho možnostiach a schopnostiach prispievať na výživu mal. A. určeným zvýšeným výživným.

V priebehu konania došlo na strane otca k viacerým skutočnostiam, z ktorých možno vyvodiť záver, že otec dostatočne nevyužíva svoje schopnosti a možnosti na dosiahnutie príjmu. Otec v priebehu konania dohodou skončil pracovný pomer v spoločnosti A. Zo

strany okresného súdu bol konštatovaný ako dôvod skončenia pracovného pomeru otca v tomto zamestnaní návrh zamestnávateľa pre neuspokojivé plnenie pracovných povinností a dlhodobé neuspokojivé plnenie predajných výsledkov, čo vyplýva zo správy zamestnávateľa otca. Hoci otec takýto stav popiera, zisťovanie tohto dôvodu by presiahlo potreby konania. Nespornou skutočnosťou je, že pracovný pomer bol skončený dohodou, t.j. na báze dobrovoľnosti. Pokiaľ potom otec dobrovoľne skončil zamestnanie kde v roku 2009 dosahoval priemernú čistú mzdu vo výške 1629,27 Eur, zbavil sa majetkového prospechu, na ktorý je súd povinný pri zvýšení výživného prihliadať. Hoci sa otec zamestnal v spoločnosti B., kde dosahoval nižší príjem, postačujúci však na platenie zvýšeného výživného, pracovný pomer v tejto spoločnosti skončil okamžitým zrušením pracovného pomeru zo zdravotných dôvodov. Otec síce ako dôkaz predložil lekárske správy ošetrojúcich lekárov, nemajúce však charakter pracovného posudku, z ktorého by súd mohol konštatovať zníženie pracovného potenciálu otca. Krajský súd nezistil nutnosť skončenia uvedeného pracovného pomeru, keď nie je zrejmé, či pracovné ťažkosti u otca boli dočasného alebo trvalého charakteru, nebolo preukázané, že otec nemohol pre tieto zdravotné ťažkosti vykonávať svoje zamestnanie, ktoré spočívalo v pracovnej pozícii medicínskeho reprezentanta. Výkon tohto povolania nie je spojený s pravidelným dvíhaním ťažkých bremien, pokiaľ aj otec poukazoval na to, že trikrát do roka musí stavať výstavný stánok a dvakrát do roka presúvať pneumatiky na aute, ide skôr o náhodnú a sprievodnú činnosť spojenú s výkonom tohto zamestnania, ktorá sa dala zabezpečiť po dohode so zamestnávateľom aj iným spôsobom, o čo sa otec nepokúsil. Nemožno prehliadnuť, že otec mal uzavreté obchodné zmluvy na základe živnosti, ktorú prevádzkoval, s viacerými obchodnými spoločnosťami, z ktorých mu plynuli príjmy. Viaceré tieto zmluvy v priebehu konania vypovedal. Uvedené konanie zo strany otca sa javí súdu ako účelové, motivované snahou zbaviť sa príjmu na uspokojovanie vyživovacej povinnosti. Takéto správanie sa otca nemôže byť na ťarchu maloletého dieťaťa.

Pokiaľ otec tvrdí, že okresný súd nesprávne vypočítal dávku v nezamestnanosti, ktorú poberal vo výške 16,487 Eur denne, táto námietka otca je dôvodná. Nie je však spôsobilá ovplyvniť výsledok konania na zmenu výživného, ktoré je otec povinný poukazovať maloletému A.

Vyššie uvedené skutočnosti nasvedčujú tomu, že je v možnostiach a schopnostiach otca zabezpečiť si vyšší príjem ako tvorí uvedená dávka v nezamestnanosti, a to aj s poukazom na vysokoškolské vzdelanie v odbore veterinárna medicína.

Zvýšené výživné, ktoré je otec povinný poukazovať mal. A. D., počnúc od 1.9.2009 zodpovedá potrebám mal. dieťaťa ako aj možnostiam a schopnostiam otca. Rozhodnutie okresného súdu je preto vecne správne a krajský súd ho potvrdil, vrátane výrokov o dlžnom výživnom, zmene rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 20 P/21/2005-101 zo dňa 11.10.2005 a výroku o trovách konania.“

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa vysporiadal so všetkými zásadnými odvolacími námietkami sťažovateľa, pričom svoje skutkové a právne závery ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil. Z uvedeného dôvodu považuje ústavný súd námietku sťažovateľa o jeho nedostatočnom odôvodnení za neopodstatnenú.

Sťažovateľ tiež namieta, že napadnutý rozsudok krajského súdu je arbitrárny z dôvodu, že krajský súd rovnako ako pred ním okresný súd podľa jeho tvrdenia neprihliadli na to, že v spise neboli žurnalizované sťažovateľom predložené listinné dôkazy, v dôsledku čoho ich podľa sťažovateľa pri svojom rozhodovaní ani nezohľadnili. V súvislosti s touto námietkou ústavný súd v prvom rade poukazuje na tvrdenie samotného sťažovateľa v sťažnosti podanej ústavnému súdu, podľa ktorého „*Krajský súd v Žiline nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, okrem iného tiež tým, že odobril stav, keď okresný súd rozhodoval na základe dôkazov, ktoré v čase jeho rozhodovania údajne podľa tvrdenia samotného Okresného súdu v Žiline neboli v súdnom spise.*“.

Z citovaného podľa ústavného súdu vyplýva, že okresný súd v skutočnosti rozhodol aj na základe sťažovateľom predložených dôkazov, resp. zohľadnil ich pri svojom rozhodovaní, teda v skutočnosti by podľa sťažovateľa podstata problému mala spočívať v tom, že okresný súd rozhodol (aj) na základe v spise nezažurnalizovaných dôkazov. V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že samotné tvrdenie o nezažurnalizovaní listinných dôkazov bez uvedenia konkrétneho (potenciálneho) dopadu, resp. konkrétneho

vplyvu týchto dôkazov na výrok rozhodnutia samo osebe nepostačuje na záver o porušení sťažovateľom označeného základného práva.

Navyše ústavný súd dáva do pozornosti, že nezohľadnenie, resp. neprihliadnutie súdom, resp. ignorácia dôkazov niektorého z účastníkov konania, by mohla v konečnom dôsledku mať za následok odňatie práva tohto účastníkovi konania konať pred súdom, čo predstavuje podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolací dôvod, ktorý sťažovateľ síce vo svojom dovolaní uplatnil, avšak v konaní pred ústavným súdom uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o odmietnutí dovolania nenamieta, čo vzhľadom na princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vylučuje, aby sa touto námietkou ústavný súd meritórne zaoberal.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sumarizujúc vyslovené predbežné závery, ústavný súd zastáva názor, že napadnutý rozsudok krajského súdu nemožno považovať za svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený a takisto z neho nevyplýva taká aplikácia všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorá by bola popretím jeho podstaty a zmyslu. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti či arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. V dôsledku toho ústavný súd konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu spochybňovať závery

napadnutého rozsudku krajského súdu, a preto nie je oprávnený a ani povinný jeho odôvodnenie nahrádzať svojím právnym názorom.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tých častiach sťažnosti, ktorými sa sťažovateľ domáhal ich priznania, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júla 2014